

نظام رتبه‌بندی لایدن^۱ (۲۰۱۷)

• مقدمه

مرکز مطالعات دانشگاه علم و فناوری لیدن، فعالیت خود را در هلند از سال ۲۰۱۱ در زمینه ارزیابی عملکرد علمی دانشگاه‌های جهان آغاز نموده است. این موسسه سالانه حدود ۸۰۰ دانشگاه برتر جهان را از حدود ۵۰ کشور، بر اساس شاخص‌های علم‌سنجی رتبه‌بندی می‌نماید. مبنای انتخاب این دانشگاه‌ها، تعداد تولیدات علمی نمایه شده آنها در پایگاه استنادی **web of Science** می‌باشد. به این ترتیب که هر دانشگاهی که در بازه زمانی ۲۰۱۲ تا ۲۰۱۵ حداقل ۱۰۰۰ تولید علمی نمایه شده در این پایگاه استنادی را داشته باشد، در این رتبه‌بندی لحاظ می‌گردد. لازم به ذکر است صرفاً تولیدات علمی از نوع **review article, research article** مورد محاسبه قرار می‌گیرند. کلیه اطلاعات مربوط به دانشگاه‌ها توسط این نظام گردآوری شده و دانشگاه‌ها در ارایه اطلاعات به این نظام نقشی ندارند. این نظام علاوه بر رتبه‌بندی دانشگاه‌ها بر اساس ۹ شاخص ارزیابی، دانشگاه‌ها را در ۵ زمینه علمی و بر اساس منطقه/کشور نیز رتبه‌بندی می‌نماید.

• شاخص‌های ارزیابی

شاخص‌های این نظام به دو دسته اصلی شاخص‌های تأثیر و همکاری تقسیم می‌شوند. شاخص‌های تأثیر، میزان تأثیر علمی دانشگاه‌ها را مورد بررسی قرار داده و شاخص‌های همکاری، میزان همکاری دانشگاه‌ها با سایر دانشگاه‌ها و موسسات را در تولید علم مورد بررسی قرار می‌دهد. اطلاعات مربوط به این شاخص‌ها برای بازه زمانی ۲۰۱۴-۲۰۱۱ جمع‌آوری شده است. شاخص‌های این نظام (به جز تعداد مقالات) به دو نوع وابسته به سایز (شمارش مقادیر مطلق تولیدات علمی) و مستقل از سایز (محاسبه سهم دانشگاه در تولیدات علمی) ارایه شده‌اند که نوع مستقل از سایز امکان مقایسه بین دانشگاه‌ها بزرگ و کوچک را دقیق‌تر و عادلانه‌تر نموده است.

➤ شاخص‌های تأثیر:

✓ تعداد مقالات (P): تعداد مقالات دانشگاه بدون احتساب مقالات منتشر شده با همکاری سایر دانشگاه‌ها و موسسه‌ها و مقالات مشترک بین‌المللی در سال‌های ۲۰۱۴-۲۰۱۱.

✓ تعداد/ سهم مقالات دانشگاه در ۱٪ پراستنادترین تولیدات علمی (P/PP top 1%)^۲

✓ تعداد/ سهم مقالات دانشگاه در ۱۰٪ پراستنادترین تولیدات علمی (P/PP top 10%)^۳

✓ تعداد/ سهم مقالات دانشگاه در ۵۰٪ پراستنادترین تولیدات علمی (P/PP top 50%)^۴

✓ تعداد/ میانگین امتیاز استناد (TCS /MCS)^۵: تعداد/ میانگین امتیاز استناد به تولیدات علمی دانشگاه

✓ تعداد/ میانگین نرمالیزه امتیاز استناد (TNCS /MNCS)^۶: تعداد/ میانگین امتیاز استناد به تولیدات علمی دانشگاه بر اساس رشته و سال.

➤ شاخص‌های همکاری:

✓ تعداد مقالات (P): تعداد مقالات دانشگاه با احتساب مقالات منتشر شده با همکاری سایر دانشگاه‌ها و موسسه‌ها و مقالات مشترک بین‌المللی در سال‌های ۲۰۱۴-۲۰۱۱.

^۱-Leiden Ranking

^۲-Number of publication

^۳The number and the proportion of top 1% publications

^۴- The number and the proportion of top 10% publications

^۵- The number and the proportion of top 50% publications

^۶-Mean Citation Score

^۷- The total and average Normalized Citation Score

- ✓ تعداد/ سهم مقالات مشترک با سایر سازمان‌ها (P/PP collab)^۱
- ✓ تعداد/ سهم مقالات مشترک با سایر کشورها (P/PP int collab)^۲
- ✓ تعداد/ سهم مقالات مشترک با مسافت‌های جغرافیایی کوتاه (P/PP <100km)^۳
- ✓ تعداد/ سهم مقالات مشترک با مسافت‌های جغرافیایی طولانی (P/PP >5000km)^۴

● زمینه‌های ارزیابی

در ارزیابی زمینه‌ای این نظام، دانشگاه‌های بر اساس شاخص‌های تاثیر و همکاری به تفکیک ۵ زمینه، به شرح زیر، مورد ارزیابی قرار می‌گیرند:

- ✓ علوم بیوپزشکی و بهداشتی^۵
- ✓ علوم زیستی و علوم زمین^۶
- ✓ ریاضیات و علوم کامپیوتر^۷
- ✓ علوم فیزیکی و مهندسی^۸
- ✓ علوم اجتماعی و انسانی^۹

علاوه بر مقایسه دانشگاه‌ها در ۵ زمینه علمی فوق، سهم تولیدات علمی هر دانشگاه در هر یک از زمینه‌های علمی نیز مشخص می‌شود (از مجموعه تولیدات علمی، چه تعداد آن به هر یک از زمینه‌های علمی اختصاص دارد).

منبع: سایت اصلی لیدن www.leidenranking.com

¹ - The number and the proportion of inter-institutional collaborative publications

² - The number and the proportion of international collaborative publications

³ - The number and the proportion of short distance collaborative publications

⁴ - The number and the proportion of long distance collaborative publications

⁵ - Biomedical and health sciences

⁶ - Life and earth sciences

⁷ - Mathematics and computer science

⁸ - Physical sciences and engineering

⁹ - Social sciences and humanities